

Шенген означава загробване на България

Румен Гечев пред "Нова Зора" в разговор с Минчо Минчев

Румен Гечев

Минчо Минчев: Г-н професоре, „Сглобката“ от два-три дни тръби за някакъв голям успех с частичното ни приемане в Шенген, изтъквайки икономически, политически и даже геостратегически позитиви за България. Има ли нещо вярно в това?

Румен Гечев:

Няма нищо вярно, касаещо България. Да, позитиви има, но те са само за господарите на нашият политически слугинаж. Новите еничари фактически изтъргуваха националния ни суверенитет срещу личната си изгода. И това лесно се доказва. Икономическото измерение например е катастрофално. За това има три основни причини: първо, почти изцяло външната ни търговия със страните от тази зона става по суша. Тоест запазването на контрола за българските товари по сухопътните граници означава загуба на време, увеличени транспортни разходи, ниска конкурентоспособност и в резултат - оскъпяване на вноса и износа. Второ, имаме няколко големи автотранспортни фирми, които остава да работят при крайно неблагоприятни условия в сравнение с техните конкуренти от страните-членки на шенгенското пространство. Загубите ни по тези първи две причини се изчисляват в стотици милиони евро. Трето, омерзителното ни включване само в чакалнята на зоната няма как да не действа обезкуражително както на чуждите, така и на нашите инвеститори. Нали само до преди три-четири дни главатарите на „сглобката“ театрално се кълнях, че не

трябва и в никакъв случай нямало да се съгласят на частично влизане в пустия Шенген. Какво ги въртна на 180 градуса, ако не Посолството и папките със заплаха за загуба на имунитети и близко запознаване със съдебната система?

М. М.: Лидерът на БСП г-жа Нинова изнесе скандална информация за крито доскоро писмено споразумение към частичното ни включване в Шенген само по въздух и вода. Това прилежащо споразумение наистина ли крие непредвидими последици за България?

Р. Г.: Напротив, последиците са предвидими и изключително тежки във всички отношения. Габриел и Денков, както и цялото правителство нагло излъгаха българите за уж непоети нови ангажименти. Нямало нищо ново според тях, просто ще си изпълняваме едно „старо“ Дъблинско споразумение. Само че това споразумение е съсипващо за нас, българите. Според него всички мигранти, влезнали през нашите граници и отишли в други европейски страни, отбележете – във всички други страни, включително Австрия, ще ни бъдат върнати на наша територия. И не само това. Ние ще трябва да им осигурим жилища, социално осигуряване, безплатни здравни и образователни услуги и др. безплатни за тях „интеграционни инструменти“. И въобще не става дума само за 6 хиляди. По данни на нашето МВР от подписването на Дъблинското споразумение досега основно през турската ни граница са минали десетки хиляди. Давате ли си сметка за какво става дума? И тук има един донякъде скрит детайл. Глашатаята на „сглобката“ ни успокояват, че, видите ли, щом досега не са ги върнали, а досега били върнали само стотина души, ставало дума за обратното приемане едва ли не на няколко души. Да, но досега бяхме извън капана на частичния Шенген. А влизайки в капана от онзи ден, няма мърдане. Вероятно вече не само в Австрия тече трескава подготовка на първите кървани с мигранти, които трябва да прегърне нашата система на социално осигуряване! Освен това нали не храните илюзии, че всичко читаво от мигрантите е подбрано от техните служби. А сред тях несъмнено има и много читави хора. И да си зададем реторичния въпрос: какво ще ни изпратят на нас?

> на стр. 4

България в НАТО: Националната катастрофа като цивилизационен избор

Създаването на НАТО

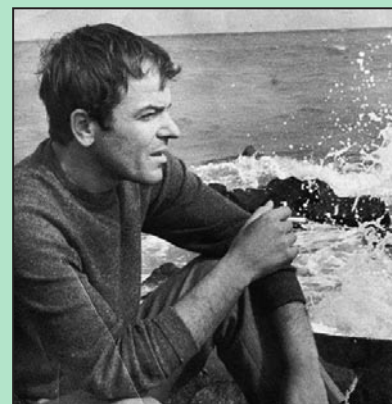
Северноатлантическият договор е подписан на 4 април 1949 г. във Вашингтон от САЩ, Франция, Обединеното кралство, Белгия, Холандия, Люксембург, Канада, Португалия, Италия, Норвегия, Дания и Исландия. По това време САЩ не криеха своите претенции за световно господство. Американският империализъм, непосредствено след края на Втората световна война, беше на върха на своето могъщество. В току що завършилата световна война всички преки империалистически конкуренти на САЩ бяха или разгромени или силно отслабени и неспособни да оспорват американското превъзходство. Единствената държава, която след войната си позволяваше да води независима политика и да не се подчинява на диктата на САЩ, беше СССР. Затова американският империализъм създаде военния блок НАТО с две основни цели – да държи в подчинение своите империалистически конкуренти и да разгрои СССР като последна преграда пред световното господство на САЩ. Трябва да се подчертае, че двете световни войни през първата половина на 20 век не

бяха случайност, а закономерно следствие на действието на основния икономически закон на капитализма в неговия империалистически стадий. Както беше формулиран от Сталин през 1952 г. същността на този основен икономически закон на съвременния монополистически капитализъм е в осигуряване на максимална капиталистическа печалба чрез милитаризация на икономиката и войната.

Само една година след основаването на НАТО САЩ пристъпиха към реализиране на плановете си за военен разгром на социализма. Пактът формално не участваше във войната в Корея, но така наречените „сили на ООН“ се състояха практически изцяло от войски на САЩ и техните най-близки съюзници от НАТО. Резултатите от военните действия в Корея обаче объркаха всички плановете на американския империализъм. След като военната машина на САЩ не можа да осигури победата над малка Корея, стана ясно, че плановете за военен разгром на КНР и още повече на СССР са абсолютно нереални и трябва да бъдат изоставени.

> на стр. 4

90 години от рождението на Христо Фотев

Христо ФОТЕВ

България

Благодаря ти за голямото търпение и за голямото мъчание, Българийо! В прозорците на тъмните ти влакове душата ми се радваше на себе си... В прозорците живота ми приличаше на истински - приличаше на щастие! Но се разбиха в тъмното прозорците и вятъра ти ми разкъса дрехите. Студено ми е - приеми ме в своите обятия на селска Богородица! Не ме отблъсквай, моля те, изслушай ме и помогни ми да не лъжа повече! Не позволявай да умра - закрилай ме от страшната магия на красивите предмети и красивите подаръци... Усмивай се на масата ми дървена - единствената маса на живота ми. Не позволявай да умра - завиная да си запазя вярата в приятели... Закрилай ми усмивката - помагай ми да задържа до края добротата се! И извади ме от кръга на многото безименни жени - съпротивлявай се, - за да заплача пред една-единствена и майка тя да бъде на децата ми. Не позволявай да умра - закрилай ме от страшното приятелство на хората, които те изгубиха - показвай ми измамата на техните ласкателства, - не ме убивай с тяхното признание! Сближавай ме със болките си, вдигай ме с ръцете на внезапните си радости, аз ще докосна своите съзвездия - ще ги положа тихо пред нозете ти. И приеми ме - издържа ли дългото пътуване към тебе, съхранявай ме в унесените устни на децата си, за да живея - да живея истински! Не позволявай да умра - сближавай ме и отсега с дълбоките си корени, със корените плахи на цветята си, с дърветата си отсега сродявай ме, за да не мисля за смъртта - без никаква уплаха да се върна във земята си, да й прекрача прага с облекчение и да замлъкна в тихите обятия на майка ми!

Благодаря ти за голямото търпение и за голямото мъчание, Българийо!

Нашата страница за Корея

Успехите на КНДР в овладяването на космоса

КНДР е третата социалистическа държава, след СССР и КНР, която успя самостоятелно да разработи собствени ракети-носители, с които изведе изцяло със собствени сили собствени изкуствени спътници на Земята

На 31 август 1998 г. с ракетата „Пектусан“ беше успешно изстрелян в орбита първият спътник „Кванменсон-1“. Това стана в период, когато повечето средства за пропаганда в света ежегодно обявяваха неизбежната предстояща гибел на социалистическа Корея. Вместо гибел обаче последва изстрелване на спътник и КНДР влезе в елитния клуб на космическите държави.

На 5 април 2009 г. с ракетата „Унха-2“ беше изведен в орбита спътникът „Кванменсон-2“. На 13 април 2012 г. последва неуспешно изстрелване на спътника „Кванменсон-3“ с ракетата „Унха-3“.

Опитът беше повторен на 13 декември 2012 г. и този път „Унха-3“ успешно изведе „Кванменсон-3-2“ на така наречената хелиосинхронна орбита. Това е орбита, която дава възможност спътникът да прелита над всяка точка на земната повърхност в приблизително едно и също време с едно и също осветяване от слънцето. Подобни постоянни условия на осветяване са много подходящи за спътници за наблюдение на земната повърхност. Интересното е, че „Кванменсон-3-2“ беше първият северокорейски спътник който беше „забелязан“ и „признат“ от САЩ и че той изпревари с повече от един месец първото успешно изстрелване на южнокорейски спътник с ракетата „Наро-1“ на 30 януари 2013 г. Трябва обаче да се отбележи, че северокорейската ракета „Унха“ е изцяло разработена и произведена в КНДР, докато южнокорейската „Наро“ използва първата степен на руската ракета „Ангара“. Символично е, че рекламираната като силно развита държава Южна Корея, дори с помощта на Русия, не успя да изпревари със собствена космическа ракета социалистическа Корея.

На 7 февруари 2016 г. „Унха-3“ отново изведе успешно в орбита спътника „Кванменсон-4“ Този спътник също е на хелиоцентрична орбита и се смята, че е два пъти по-тежък и с по-съвършено оборудване от „Кванменсон-3“.

Преди три месеца и половина, на 21 ноември 2023 г., КНДР изведе успешно в орбита първия си военен разузнавателен спътник „Малиген-1“. Ракета „Чолима-1“, изстреляна от космодрума Сохе, изведе „Малиген-1“ (международно обозначение: 2023-179А) в хелиосинхронна орбита с апогей 512, перигей 493 километра и наклон към екватора 97,4 градуса.

Забавно е, че на пресконференция на 26 февруари 2024 южнокорейският министър на отбраната Шин Вон Сик все още твърдеше, че спътника на КНДР „не показва никакви признаци за изпълнение на задачи“. Според експертите, подчинените на министъра очевидно не са го информирали преди пресконфе-

ренцията. Защото седмица по-рано, между 19 февруари и 24 февруари „Малиген-1“ е извършил пет последователни маневри за промяна на своята орбита, по една всеки ден, според данните за проследяване от американската военна космическа система за наблюдение. Или както се казва в такива случай южнокорейският министър отново се е изказал неподготвен.

Серията от малки маневри е повишила височината на перигея (най-ниската точка в елиптичната му орбита) с девет километра, от 488 на 497 километра. В този процес орбитата е станала по-близка до кръгова, а средната орбитална височина е била повишена от 499 до 503 километра, колкото е била първоначалната стойност през ноември 2023 г., с което е била компенсирана цялата загуба на орбитална височина през изминалите месеци за да се запази хелиосинхронният характер на орбитата. Последното е важно за спътник за оптично разузнаване тъй като тази орбита позволява спътникът да преминава над определено място на Земята приблизително по едно и също време всеки ден, което улеснява сравняването на изображения, направени в различни дни, за откриване на всякакви промени в изследваните обекти.

Маневрирането на „Малиген-1“, за да издигне орбитата си, е много важен индикатор. Първо, това показва, че спътникът не е „мъртъв“, за разлика от твърденията на някои западни източници, но функциониращ. Второ, той подчертава, че от земята имат пълен контрол над спътника, включително могат да променят орбитата му. Трето следствие от демонстрирания капацитет за маневриране е, че КНДР може активно да удължи орбиталния живот на своите спътници, като извършва периодични повдигания на орбитата. Предишните два спътника, „Кванменсон-3-2“ и „Кванменсон-4“, имаха орбитален живот съответно от 12 и 8 години: поради естественото понижаване на орбитата, техните орбитални височини постепенно намаляваха, докато и двата спътника не навлязоха отново в атмосферата и не прекратиха своето съществуване през 2023 г. С капацитета на „Малиген-1“ да повишава орбитата си, вече може да се отложи този процес и да се удължи живота на спътника. За първи път, спътник на КНДР показва способност да извършва орбитални маневри, което за много предубедени експерти беше голяма изненада. Има тенденция сред някои западни експерти да подценяват рутинно технологичното ниво на ракетните и космически програми на КНДР. Затова действителността им поднася непрекъснато „изненади“.

Плановите на КНДР за следващите години включват освен военни спътници и телекомуникационен спътник на геосинхронна орбита и полет на автоматична станция към Луната.

Успешно изпитание на хиперзвукова ракета

Пхенян, 3 април (КСНА) – Ракетната администрация на КНДР проведе успешно изпитание на нов тип ракета със среден обсег и планиращ хиперзвуков боен блок. Това е забележителен успех на отбранителна индустрия и на учените в областта на отбраната на КНДР. Изпитанието беше ръководено от лидера на страната другаря Ким Чен Ун, генерален секретар на Корейската трудова партия (КТП) и президент по Държавните въпроси на Корейската народнодемократична република (КНДР). Ракетата Хвасон-16на е нов тип балистична ракета със среден обсег на действие и двигатели на твърдо гориво. Тя носи новоразработения хиперзвуков планиращ боен блок. Изпитанието се проведе на 2 април 2024. То имаше за цел да потвърди проектите технически характеристики на хиперзвуковата ракета със среден обсег от нов тип като цяло и да провери надеждността на тази оръжейна система. То беше проведено по начин, който се проверяват характеристиките на траекторията и способността за маневриране на хиперзвуковия боен блок. Далечината на полета беше намалена до 1 000 километра, от гледна точка на безопасност на съседните страни, чрез забавяне на стартирането на двигателя на втора степен и бърза промяна на посоката на полета в активния участък когато работи двигателя. Ким Чен Ун отиде на стартовата позиция и огледа балистичната ракета с твърдо гориво от нов тип за да научи в подробности за оръжейната система. След това се качи на командно-наблюдателния пункт, получи доклад за плана на изпитанието и издаде заповед за изстрелването. Ракета стартира от полигон на армейска част намиращ се в предградие на Пхенян. Хиперзвуковият планиращ боен блок се отдели от ракетата и достигна първата най-висока точка на полета на височина 101,1 километра. След временно снижение той отново се издигна и достигна втория връх на своята траектория на височина 72,3 километра Общото изминато разстояние беше 1000 километра и планиращият боен блок много точно порази учебната цел във водите на Източно Корейско море. Изпитанието не е оказало отрицателно въздействие върху сигурността на съседните страни. Характеристиките за скорост и отличната маневреност на новоразработения хиперзвуков планиращ боен блок бяха ясно доказани и неговата военнo-стратегическа стойност получи висока оценка. Изразявайки голямо задоволство от резултата от изпитанието, Ким Чен Ун заяви, че длъжностните лица, учените и техниците в областта на отбранителната наука, са изпълнили задачата, поставена им от партията, по превъзходен начин. Той каза с гордост, че това ново мощно стратегическо нападателно оръжие демонстрира нивото на отбранителната наука и технологии на КНДР. В него успешно се съчетават трите принципа за изграждане на ракетни въоръжени сили на страната зададени на учените и инженерите от Централния комитет на партията - бързо, точно и мощно поразяване на всеки враг където и да се намира чрез преминаване на всички тактически, оперативни и стратегически ракети с различен обсег към двигатели с твърдо гориво, използване на управляеми високоточни бойни блокове и способност на ракетите да носят ядрени заряди.

Нашият анализ: От публикуваните материали, включително снимки от изпитанието, могат да се направят изводи за някои основни характеристики на перспективната ракетна система „Хвасон-16на“ и да се определи нейните приблизителни възможности. Комплексът е мобилен, като ракетата е разположени върху специално колесно шаси със седем оси отличаващо се с висока товароподемност и проходимост. Такъв комплекс може да носи бойно дежурство „на колела“, да достигне дадена позиция за изстрелване възможно най-бързо и също толкова бързо да я напусне и да се прибере в укритие след изстрелването.

На седемосното шаси е разположена пусковата установка с контейнера за ракетата. Самата ракета е двустепенна с двигатели на твърдо гориво. Твърдото ракетно гориво позволява постоянна и максимално висока степен на бойна готовност за изстрелване и кратък период на работа на двигателите. Към втората степен е прикрепен хиперзвуковият планиращ боен блок. Той има специална аеродинамична форма подходяща за изпълнение на интензивно маневриране при полет с хиперзвукови скорости на големи височини.

Ракетата-носител дава начална скорост на бойния блок, след което блокът лети до целта самостоятелно и само благодарение на получената енергия. За разлика от обикновенния боен блок на балистична ракета, който продължава полета към целта по балистична траектория, планиращият боен блок може да извършва енергични маневри по курс и височина използвайки аеродинамичните сили, което изключително много затруднява неговото прехващане от противоракетната отбрана. На официални снимки зад Ким Чен Ун се вижда монитор, показващ данни за полета. Ако увеличите и разгледате един от тях по-отблизо, можете да видите два вида маневри, извършвани по време на полет. Едната линия показва схематично онези участъци от полета, където блокът намалява или увеличава височината Вижда се, че той извършва две вертикални маневри като достига два апогея (101,1 km и 72,3 km, Другата крива линия показва хоризонтална маневра, при която ясно се вижда, че ракетата не лети по най-късото разстояние към целта. Всъщност тези диаграми показват по какво траекториите на хиперзвуковите планиращи бойни блокове се различават от конвенционалните отделящи се бойни глави на балистични ракети. Маневрирането с хиперзвукова скорост изисква специална система за навигация и управление на полета, която да осигури поразяването на целта с висока точност. Очевидно е, че науката и техниката на КНДР успешно са се справили с тази извънредно сложна задача.

Що се отнася до далечината на полета, то изпитанието беше проведено на далечина от 1000 километра, но при изкуствено ограничени параметри на полета. Това показва възможността за постигане на значително по-голяма далечина, като максималната може да бъде не по-малко от 2-3 хиляди километра.

Министърът на външните работи на КНДР публикува изявление за медиите

Чо Сон Хи

Пхенян, 29 март (КСНА) – Чо Сон Хи, министър на външните работи на Корейската народнодемократична република, направи следното изявление за медиите в петък: Позовавайки се отново на „въпроса за отвлечанията“, японският премиер Кишида изясни позицията, че ще полага постоянни усилия за уреждане на различни „висящи въпроси“ между КНДР и

Япония. Не мога да разбера защо той упорито се придържа към въпрос, който не може да бъде решен защото няма какво да се решава, като същевременно се опитва упорито да отрича и избягва реалността. КНДР няма какво да решава по отношение на „въпроса с отвлечанията“, повдиган упорито от Япония, и освен това няма нито отговорност, нито намерение да полага усилия по тази тема. Изяснявам още веднъж. Диалогът между КНДР и Япония не е желание и проблем за КНДР. КНДР няма да позволи никакъв опит на Япония да се започне такъв диалог. И КНДР винаги ще отговаря остро на поведението на Япония да се намесва във въпроси, свързани с упражняването на нейния суверенитет. Това е позицията на правителството на КНДР.

Първа реколта в комплекса оранжерии „Кандонг“

Пхенян, 2 април (КСНА) - Оранжерийният комплекс „Кандонг“, който е най-големият и модерен производител на ранни зеленчуци в КНДР, вече получи първа реколта. Комплексът беше построен само за една година от войници-строители от военновъздушните сили на страната, на терен на вече неизползвана авиобаза. От миналата година, когато строителството беше в разгара си, работниците от комплекса положиха искрени усилия за получаване на висок добив от зеленчуци, едновременно със завършването на оранжерийния комплекс. Те прибраха ранни зеленчуци само десетина дни след откриването на комплекса. Първата реколта се състои от различни видове зеленчуци, включително краставици, тиквички, марули и зеле в цилиндрични оранжерии и куполообразна стъклена хидропонна оранжерия. Превозните средства за транспортиране на зеленчуците напуснаха оранжерийния комплекс в понеделник към магазините във всички район на столицата Пхенян.

Проектни идеи за 8 530 000 евро по програма Injerreg България - Сърбия бяха гласувани в Монтана

Бордът на стратегическия съвет по програма Injerreg България-Сърбия 2021 – 2027 одобри списък с девет проектни идеи и три резервни за изпълнение в трансграничния регион. Четвъртото заседание на съвета се проведе в Монтана под ръководството на двама съпредседатели – Златко Живков – кмет на община Монтана, и Драгана Стоянович – Агенция за регионално развитие „Юг“.

Програмата обхваща областите Видин, Монтана, Враца, София област, Перник и Кюстендил на територията на Република

България и областите Бор, Зайчар, Нишава, Топлица, Пирот, Ябланица и Пчиня на територията на Република Сърбия.

В дискусиите участваха представители от Министерството на регионалното развитие на България, от Министерството на европейската интеграция от Сърбия, от общини, държавни институции и неправителствени организации. Четиринадесет от членовете на борда са от сръбска и 13 от българска страна.

Общият бюджет на проектните идеи от одобрения списък на териториалната стратегия е близо 8 милиона и 530 хиляди евро, като всеки от проектите може да бъде с бюджет между 500 хиляди и 1 милион евро. Срокът за изпълнение е от 12 до 24 месеца. Очаква се списъкът с проектните идеи да бъде одобрен от европейска мониторингова комисия.

„Община Монтана има богат опит с изпълнение на проекти в трансграничния регион със Сърбия, заяви Златко Живков във встъпителното си обръщение. Работим заедно с община Пирот от 2005 година насам. Изпълнили сме близо 16 проекта. Благодарение на това сътрудничество са ремонтирани четири стадиона в града и селата, две детски градини, едно училище. Реставрирана е базиликата на крепостта, закупени са машини за сметосъбиране, снегопочистване и друга комунална техника. В този програмен период отново ще участваме с проект, чрез който ще бъде извършена следваща реставрация и консервация на крепостта Калето на кулата и войнишките помещения“, допълни Живков.

Два войнишки паметника в община Мездра ще бъдат ремонтирани със средства от държавата

Два военни (войнишки) паметника в община Мездра ще бъдат ремонтирани през тази година със средства от държавния бюджет за 2023 г. Това са войнишките паметници в селата Царевец и Типченица.

След подадени от Община Мездра предложения за финансиране с приложения към тях количествено-стойностни сметки, с Постановлението №298/13.12.2023 г. Министерският съвет одобри допълнителен трансфер по бюджета на общината за м. г. в размер на близо 6 700 лв. за финансово подпома-

гане опазването и поддържането на двата военни паметници. 4 722 лв. от предоставените целеви средства са предназначени за почистване и възстановяване на паметника в с. Царевец, а останалите 1 976 лв. - за почистване и възстановяване на този в с. Типченица.

Одобрените за изпълнение ремонтни дейности по паметника в с. Царевец включват почистване на монумента и на скулптурната фигура на българския войник, както и възстановяване и бронзиране на буквите от имената на загиналите от селото във войните за национално освобождение и обединение, а на този в с. Типченица - почистване и импрегниране на паметника, а така също - възстановяване и бронзиране на буквите от имената на загиналите от планинското селище.

Войнишкият паметник в с. Царевец (до 1936 г. - Влашко село) се намира на площада в центъра на селото. Въздигнат е през периода 1939-1940 г. по проект на врачанския архитект Петър Дограмаджиев (1891-1952 г.). Войнишката фигура е дело на известния варненски скулптор Кирил Шиваров (1887-1938 г.), който е автор на статуйте на братята Евлоги и Христо Георгиеви пред Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и на лъвската фигура на Паметника на свободата на връх Шипка. Изработен е от местните майстори-каменоделци Миле Георгиев (дядо Мильо) и Йордан Костов. Върху 6-метровия монумент са изписания имената на 47 царевичани, загинали в Балканските войни 1912-1913 г. и в Първата световна война 1915-1918 г., както и на 3-ма царевичани, загинали в заключителната фаза на Втората световна война 1944-1945 г.

Войнишкият паметник в с. Типченица е изграден през 1920 г. Той е с пирамидална форма и височина 2,50 м. Изработен е от бял врачански камък от неизвестен майстор-каменоделец. Върху него са изписани имената на 46-а типчени, загинали в двете балкански войни 1912-1913 г. и в Първата световна война 1915-1918 г. Впоследствие са добавени имената на двама души, загинали в т. нар. Отечествената война 1944-1945 г. Първоначално паметникът се е намирал в двора на местната църква „Св. Димитър“, а през 2006 г. е преместен в центъра на селото.

Наградиха децата участвали в конкурса за детска рисунка по ромска приказка

В сградата на Общински младежки дом – Монтана бе открита изложба, където се състоя и награждаването на участниците в конкурса за детска рисунка по ромска приказка, организиран под патронажа на Общински съвет – Монтана, по повод 8 април – Международния ден на ромите.

В нея бяха подредени и рисунките на още 37 деца, одобрени от журито. Децата рисуваха по сюжетите на три различни ромски приказки от сборника на Йосиф Нунев. Пъстрите рисунки са претворени с пастел, акварел, темпер, маркери и цветни моливи. Йоана Бориславова и Александра Димитрова са победителите в конкурса. Йоана е от Детска градина №3 „Буратино“.

Победителката във възрастовата категория „Начален учи-

лищен етап“ се обучава в Студио по изобразително изкуство „Рениарт“ – Монтана. На второ място в предучилищна възраст е Светлозара Йорданова от ДГ №2 „Незабравка“. Подгласници на победителката при по-големите деца са Ивайло Юлиянов от Студио по изобразително изкуство „Рениарт“ и Росен Георгиев от Четвърто ОУ „Иван Вазов“. Трети в творческото състезание са Тервел Петров от ДГ №4 – Монтана и Мартин Марков от Четвърто ОУ „Иван Вазов“ и Сияна Руменова от Четвърто ОУ „Иван Вазов“.

Победителите получиха грамоти и предметни награди при откриването на изложбата с отличените творби. В конкурса се включиха общо 139 деца. 49 от тях са от IV подготвителна група на детските градини № 2 „Незабравка“, № 3 „Буратино“, № 4 „Калинка“, № 7 „Приказен свят“ и № 8 „Пролет“. Общо 86 са участниците от начален етап. Те са от следните училища в Община Монтана: НУ „Георги Бенковски“ – кв. „Кошарник“, Първо ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, Четвърто ОУ „Иван Вазов“ и Шесто СУ „Отец Паисий“ – Монтана; ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – с. Габровница, и ОУ „Васил Левски“ – с. Смолянковци.

Включиха се и млади художници от Студио по изобразително изкуство „Рениарт“ – Монтана. Журито бе оглавно от Теодора Любенова – общински съветник от Местна коалиция „НДСВ, ДПС, Български глас“, която е инициатор на конкурса.

При оценяването журито взе предвид точното придържане към приказката, креативността и оригиналността при интерпретацията на избран момент със средствата на изобразителното изкуство.

Бяха оценени и изобразителните умения на децата, за което допринесоха членовете на журито Виктория Михайлова – художник, преподавател по изобразително изкуство в Трето ОУ „Д-р Петър Берон“, и Румяна Белчева – ръководител на Клуб за приложни изкуства „Дорос“ към Общински младежки дом.

Честит рожден ден

на Георги ПЕТРОВ
от гр. Лом

Пожелаваме ти от сърце все такава изключителна продуктивност като журналист и още дълги години вдъхновение и преданост на каузата за доброто на обществото!
Бъди ни жив и здрав!

в. "Слово плюс"

Община Мездра получи 1000 фиданки - дарение от „Гората.бг“

Община Мездра получи 1000 броя фиданки - дарение от неправителствената организация „Гората.бг“. Дарението включва *дребнолистна липа, люляк и ясен* и е част от националната кампания на „Гората.бг“ за засаждане на 80 000 дръвчета и храсти в цялата страна с подкрепата на общини, кметства и други институции.

Жителите на общината, кметства, училища, детски градини, читалища, пенсионерски клубове и други организации, които желаят да получат фиданки, за да ги засадят на подходящи места, могат да направят заявка на тел. 0894 30 80 71, Йоана Димоска - началник сектор „Поддържане на обществените площи и озеленяване“ в Общинско предприятие „Чистота“, всеки делничен ден от 8:00 до 16:30 часа.

Община Мездра и „Гората.бг“ благодарят предварително на всички доброволци, които ще се присъединят към екологичната инициатива!

Нека подарим на себе си и на поколенията след нас зеленина и чист въздух!

Продължаваме да засаждаме бъдеще!

"Нирвана" от Константин Илиев на белоградчишка сцена

"Театър199" гостува в Белоградчик със своята постановка "Нирвана" от Константин Илиев. Постановката се счита за една от най-добрите български пиеси и представя отношенията между две известни български личности – Пейо Яворов и неговата съпруга Лора Каравелова. В главните роли се превъплътиха Деян Донков и Радина Кърджилова.

В препълнения салон на НЧ "Развитие - 1893" жители и гости на Белоградчик се насладиха на представлението, което продължи час и половина. В края заслужено прозвучаха дълги овации.

Боян Минков - кмет на община Белоградчик поднесе подарък на актьорите и изказа възхитата си за невероятното изпълнение. Той потвърди, че хората в града са жадни за подобни невероятни изпълнения и каза, че ще се постарее Белоградчик да се превърне в град на изкуството и културата. В края той отправи и предложение към двамата актьори да станат рекламни лица на града, а реакциите на всички присъстващи бяха още веднъж бурни аплодисменти.

Пресслужба на община Белоградчик

Шенген означава загробване на България

Румен Гечев пред "Нова Зора" в разговор с Минчо Минчев

> от стр. 1

М. М.: Премиерът Денков и външният ни министър Габриел твърдят, че ние просто споделяме отговорностите на всички страни - членки на ЕС. В някои от тях като Италия, Швеция и Германия вече зреят сериозни конфликти и ескалиращо напрежение по този въпрос. Австрия също е в незавидно положение. Тоест приемането обратно на мигранти наистина ли е справедливо от гледна точка на поетите отговорности като страна от ЕС?

Р. Г.: Категорично е напълно несправедливо! Първо, мигрантите правят първа регистрация основно в няколко южноевропейски страни - България, Италия, Испания и Франция. Румъния фактически не я засяга, тъй като поради географското ѝ положение няма как до нея да стигнат като първа граница мигранти. В Германия и Швеция например има много мигранти, но откъде накъде ние ще им носим последиците, че примерно канцлерът на ФРГ г-жа Меркел им каза: „Елате, тук сте добре дошли и ще се справим“. Шведите и датчаните пък се къпняха, че ще има направят една бърза интеграция. Второ, миграционните вълни са неизбежен резултат от съсипването на Северна Африка, Близкия Изток и Афганистан. Кой ги съсипа, да не би да сме ние, българите? САЩ, Германия, Франция, Великобритания и други флагмани на евроатлантизма, в грубо нарушение на международното право и устава на ООН, не разрушиха ли с военни действия тези региони? Като са ги съсипали, не е ли честно, логично и справедливо да си берат плодовете сега и да плащат за това, което са причинили? Но не, намериха са майкопродавци, които, за да се спасят от правосъдие и/или да ги оставят да си крадат, сервилно ангажират българите, най-бедната страна в ЕС, да къса от залька си и да издържа хиляди прокудени от господарите им мигранти. Откъде накъде? Така че и дума не може да става за успехи. Резултатът от влизането ни в шенгенския капан не може да бъде наречен по друг начин освен национално предателство, върхов слугинаж на чужди господари и загробване на България. Нека дадем категоричен отпор на тази наглост, която може да ускори националната ни демографска катастрофа и да съсипе и без това хрежката ни социална система.

Постановката в Буча се оказа нескопосана

Представителката на руското външно министерство коментира втората годишнина от провокацията на Киев в Буча. Навършват се две години от известната провокация на киевския режим в град Буча, Киевска област. Припомняме, че тук беше организирано представление на уж извършени руски военни престъпления срещу цивилни. Днес официалният представител на Министерството на външните работи на Руската федерация Мария Захарова коментира тази провокация. Тя отбеляза, че досега западните медии не са си направили труда да проверят твърденията на киевския режим за „военните престъпления“ на руската армия, за които се твърди, че са извършени в Буча. Постановката се оказа "нескопосана" - заключава представителката на руското външно министерство. Според Захарова поръчковият характер на провокацията в Буча е неоспорим от самото начало. Русия многократно отрече информацията за "престъпления" в Буча. По-специално беше доказано, че местните жители никога не са се оплаквали от действията на военни от руските въоръжени сили, докато са били в града. Дори кметът на града потвърди това. Точно обратното руските военни са доставили на жителите 452 тона хуманитарна помощ. Представителката на руското външно министерство отбелязва, че съдебномедицинска експертиза е установила смъртта на цивилните, открити в Буча, в резултат на артилерийски обстрел от фрагменти от противопехотни 122-мм снаряди от гаубици Д-30, които са на въоръжение в украинските Въоръжени сили. С провокацията в Буча Киев, според Захарова, е отговорил на изтеглянето на руските части от Киевска и Черниговска област. Целта беше да се провалят мирните преговори между Русия и Украйна в Истанбул, които се проведоха на 28 март 2022 г. Тогава киевският режим започна да използва провокацията в Буча, за да насъска Запада срещу Русия и да заблуди населението на Украйна. За пореден път настояваме международните структури да спрат да прикриват режима в Киев и да извършат задълбочено разследване, в резултат на което да бъдат установени точните имена на жертвите, времето и причината за смъртта им, наличието на следи от преместване на телата, както и отговорните за това ужасно престъпление на киевските власти - каза Захарова. Все още не е приключило разследването на всички обстоятелства около провокацията в Буча. Когато спецоперацията приключи, руските следователи ще разследват подробностите около тази инсценировка.

Превод от руски А.Григоров

България в НАТО: Националната катастрофа като цивилизационен избор

> от стр. 1

Студената война

Истинската „студена война“ започна след войната в Корея. В САЩ, след като осъзнаха какви катастрофални последствия може да има за тях война с употреба на ядрено оръжие срещу СССР и социалистическите страни, беше разработена нова стратегия. Тази стратегия включваше: икономически санкции и блокада, надпревара във въоръжаването, разлагане на социализма „отвътре“ и разпалване на локални войни. За да се различава от истинска война, този период беше наречен „студена война“ и трябваше да доведе до изтощаване и рухване на СССР без пряк въоръжен конфликт. Въпреки разпространеното днес твърдение, че СССР е загубил „студената война“, трябва да се подчертае, че към 1980 година СССР печелеше на всички фронтове конфликта със САЩ.

Социалистическите страни увеличаха своя дял в световното промишлено производство от 20 % през 1950 до 40 % през 1980. Изобщо от 1945 г. до 1980 г. темповете на икономическо развитие и на ръст на благосъстоянието в социалистическите страни значително надминаваха тези на капиталистическия свят. Това е доказателство, че разходите за въоръжаване не са довели СССР до икономическо изтощение и изоставане.

СССР очевидно печелеше и надпреварата във въоръжаването. Към 1980 г. СССР и неговите съюзници от Варшавския договор увеличиха значително превъзходството си над НАТО в конвенционални оръжия, но най-значително беше променено съотношението на силите в областта на ядрените оръжия, в които СССР изоставаше значително в началото на Студената война. Докато през 1955 г. СССР притежаваше 200 ядрени заряда, а САЩ 2400, то през 1980 г. СССР вече имаше 30 000 ядрени заряда, а САЩ и техните съюзници – 24 000. Още през 1974 г. СССР надмина САЩ по броя на междуконтиненталните балистични ракети, а през 1980 г. СССР вече притежаваше 2490 такива ракети срещу 2042 на САЩ.

САЩ търпяха поражения и в локалните войни. Особено тежко беше поражението което те понесоха във Виетнам. Във войната срещу виетнамския народ последователно участваха въоръжените сили на две водещи империалистически държави. Първо френските колонизатори претърпяха тежко поражение през 1954 г., а след тях и американските интервенти и техните сателити бяха принудени да напуснат Виетнам през 1973 г. Накрая беше разгромен марионетният режим в Южен Виетнам и страната беше освободена и обединена през 1975 г. Победата на виетнамския народ над най-мощните империалистически държави беше демонстрация на промененото съотношение на силите в света в полза на силите на мира и социализма.

След Студената война

Разпадането на СССР и Варшавския договор, и реставрацията на капитализма в бившите социалистически страни от Европа и републиките на СССР през периода 1989-92 г. беше последствие не от поражение в „студената война“, а от политиката на „разведряване и затопляне“ като последствие от вътрешни процеси в тези страни. САЩ и НАТО обаче ликуваха и обяхиха на света, че те са „победили“ в студената война. В този момент изглеждаше, че главната цел на пакта – световното господство на американския империализъм – е постигната. Погрешната оценка на истинските причини за разпадането на СССР и най-вече за последствията от тази така наречена „победа“ предизвикаха главозамайване и грубо надценяване собствените сили и възможности в САЩ и НАТО. В пакта се смятаха за „победители“ в истинска война и се опитваха да диктуват своите условия на „победените“. От другата страна обаче беше Русия, която не смяташе, че е „победена“ и трябва да търпи чужд диктат.

Агресията срещу Югославия през 1999 г. смъкна окончателно и безвъзвратно маската на отбранителен съюз и показа по недвусмислен начин истинската агресивна същност на НАТО. Пактът нападна една малка независима страна, която поникакъв начин не заплашваше някоя държава от НАТО и беше член на движението на необвързаните страни в годините на студената война. В хода на военните действия НАТО извърши многократно тежки военни престъпления – преднамерени бомбардировки на граждански обекти и избиване на мирни жители. Целта на действията на НАТО беше промяна на съществуващите граници, което означаваше разрушаване на основните, върху които беше изграден мирът в Европа след Втората световна война. От чисто военна гледна точка, бомбардировките на НАТО се оказаха, съвсем неочаквано, позорен провал. Това беше установено от специалните екипи на пакта които извършваха проучвания на място на резултатите от въздушните удари след края на войната. Така например в Косово бяха открити унищожени 26 танка и самоходни оръдия, 18 бронетранспортьора, 20 оръдия на югославските сили, което е около 10 пъти по-малко от очакваното. Нещо повече, от тях само 13 танка и самоходни оръдия, 6 бронетранспортьора и 6 оръдия се оказа, че са поразени от авиацията на НАТО, а останалите са загубени в сражения с албанските сепаратисти. В специално проучване, извършено през 2015 г. в Косово, загубите на югославската армия и полиция в периода на бомбардировките на НАТО са оценени на 865 убити, от които само 276 убити от авиацията на НАТО, а останалите в сражения с албанските сепаратисти. В същото проучване се посочва, че освен югославските военни, убити от авиацията на НАТО са били и 453 цивилни граждани на Косово и дори 29 членове на така наречената „Армия за освобождение на Косово“. С други думи, загубите на югославските сили са били минимални, и те са имали по-големи загуби в сраженията с албанските сепаратисти, отколкото от ударите на НАТО. Затова югославската армия успешно отби всички опити на „Армия за освобождение на

Косово“ да завземе територия чрез нахлуване от Албания по време на бомбардировките на НАТО. След края на конфликта целият свят видя как дългите колонии с бойна техника на „унищожената“ от авиацията на НАТО, югославска армия задръстиха пътищата в Косово. По красноречивото признание на британският генерал Джексън, Милошевич е приел да изтегли югославските сили от Косово само по настояването на Русия. Успешната съпротива на югославската армия принуди САЩ и НАТО да се върнат в ООН и да изоставят искането за окупация на цяла Сърбия. Резолюцията на ООН от 8 юни 1999 г. потвърди, че Косово е неразделна част от Сърбия и предвиждаше временна окупация на областта от международни сили. Обявяването на „независимост“ на Косово и неговото отделяне стана възможно едва след войната и свалянето на президента на Югославия Милошевич от сръбската „демократична опозиция“.

През следващите години НАТО като организация не участва във военни конфликти, но САЩ и много от останалите страни от пакта бяха главните организатори и участници в редица войни. През 2001 г. САЩ нападناха и окупираха Афганистан. През 2003 същата съдба последва Ирак. През 2011 г. държавите от НАТО бомбардираха Либия. Във всички тези страни военната интервенция предизвика хаос и разруха, които продължават до днес. Икономиката им е съсипана, цели градове за разрушени и напуснати от населението, и стотици хиляди мирни жители загинаха и продължават да загиват.

Накрая през 2014 година, в Украйна беше извършен метеж и се установи марионетен режим от фашистки тип който започна война срещу руското население в Донбас. След 8 години безуспешни опити на Русия да постигне мир с режима в Киев, този конфликт прерасна в истинска война в която САЩ и НАТО си поставиха за цел да постигнат „военното поражение на Русия“.

Непрекъснато се разширява използването от САЩ на икономически и финансови санкции, за да се навреди на икономиката на независимите държави. Стигна се до пладнешки грабеж на имущество и средства, принадлежащи на тези държави. Блокира се дори закупуването на храни и лекарства и т. н. Използват всички средства са дестабилизиране и сваляне на неугодните на САЩ правителства и лидери.

Какво показва историческият опит на човечеството през 20 век, когато се водиха две световни войни? Както вече беше споменато – войната е закономерно следствие на действието на основния икономически закон на капитализма в неговия империалистически стадий. Най-мощната империалистическа държава винаги се опитва да наложи своята световна хегемония с военна сила. Това неизбежно обединява срещу нея всички останали заплашени държави, които са по-голямата част от човечеството. Винаги досега световните войни са завършвали с поражение на най-мощната във военно отношение и агресивна империалистическа сила.

Днес, в началото на 21 век, САЩ са тези които се опитват да наложат своята хегемония над целия останал свят със сила. Заплашените от САЩ държави очевидно се обединяват за обща съпротива. Сред тях са КНР, КНДР, Куба, Русия, Иран, Сирия, Венецуела и т.н.

Да се надяваме, че локалните войни които наблюдаваме днес няма да ескалират до глобална война с използване на ядрено оръжие. Но при всеки сценарий може да се предскаже, че поражението на най-силната империалистическа държава, която се стреми към световно господство е неизбежно.

България в НАТО

На 29 март 2004 г. документите по присъединяване на България към НАТО бяха депозирани във Вашингтон и тази дата се счита официално като дата на присъединяването на България към пакта. Така страната ни отново беше превърната в сателит на най-мощната и най-агресивна империалистическа държава. Прави впечатление, че САЩ нямат никакво доверие на българската армия и направиha всичко възможно да я разоръжат в максимална степен. Така те показаха недвусмислено, че третират България като победена държава, а не като съюзник. След 20 години членство в НАТО българската армия представлява жалка картина. Военновъздушни сили и флот практически няма. Ракетните войски бяха унищожени по настояване на САЩ. Сухопътните сили са свити до 14 хиляди души, които реално нямат никаква бойна стойност и могат да се използват само за охранително-полицейски задачи. Няма подготвени резервисти, мобилизационните запаси са унищожени, а укрепената линия на границата вече не съществува.

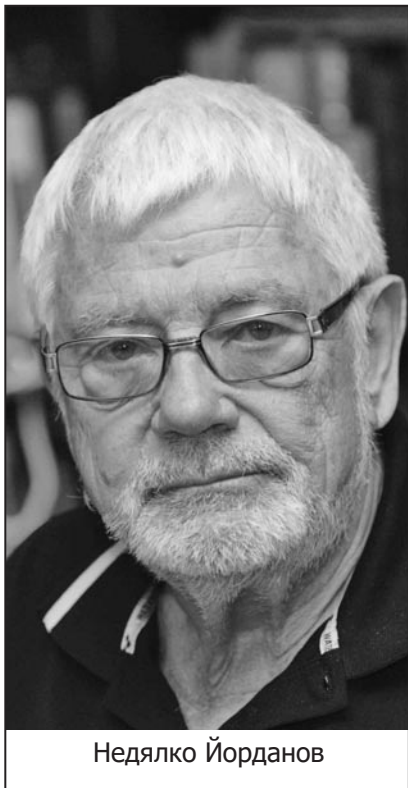
Когато на 18 март 2004 г. Народното събрание на България ратифицира договора за присъединяване на България към НАТО атмосферата в залата напомняше за март 1941 г.. Тогава, в същата зала, беше решено България да се присъедини към Тристранния пакт. Политическият „елит“ на царска България успя само в рамките на 30 години да докара страната ни на два пъти до военен разгром и национални катастрофи, и накрая до ръба на трета национална катастрофа, като я обвърза с войните за световно господство на немския империализъм.

Политическата върхушка на днешната Република България, която не крие възхищението си от тази на царството, направи същия „цивилизационен избор“, като отново превърна страната ни в сателит на най-агресивната империалистическа държава и пореден кандидат за световен хегемон. А историята е доказала, че който не се учи от грешките си е осъден да ги повтори.

Със съкращения от <https://septemvri23.com/bg-nato/>

Обречен на изкуството

Стефан П. СТЕФАНОВ
учител по български език и литература

Недялко Йорданов

Недялко Йорданов е безспорно име в българската поезия и драматургия. Последната му книга „Житие и страдания грешного Недялко“ от 2023 г. се чете на един дъх, както се казва, макар че 463 страници не могат да се прочетат чак толкова бързо. Той не случайно е озаглавил книгата си по подобие на „Житие и страдания грешного Софрония“. И в двата случая става дума за застрашителни, динамично сменящи се изпитания. Безбройните изпитания, които предлага животът на бургаския творец, са не по-малко застрашителни. Те са направо убийствени. А той им се съпротивлява и ги преодолява, като и оцелява. С помощта на своите сътрудници и симпатизанти.

И не само оцелява, но и отразява изпитанията с помощта на изкуството, като ги превръща и в импулс за нови творби. И всичко това пред очите, ушите и сърцата на целия народ, който оценява борбеността му по достойнство и го дарява със своята обич. Защото разбира, че каузата на Недялко Йорданов е да защитава светлия идеал на баща си. Това е идеалът за социална справедливост, на който се посветиха творци като Смирненски, Гео Милев, Вапцаров и редица техни съвременници, мнозина от които загубиха живота си при отстояването му. Този идеал го наричаха комунизъм, но той беше само социализъм, а както и разбрахме с голямо закъснение, си е бил направо държавен капитализъм.

Недялко Йорданов ревностно и последователно отстоява идеята за социално справедлив характер на обществения живот у нас, но се оказва, че дори и в условията на официално победил социализъм се раждат и развиват порочни явления, на които пречат хора като него, като Георги Марков, Иван Радоев, Стефан Цанев, Станислав Стратиев и доста близки колеги и съмишленици. А техните врагове са на държавни длъжности, владеещи демагогията и манипулацията. Демагозите разбират, че творци като Недялко Йорданов изобличават тяхната корупция, некадърност и злонамереност – затова използват властовите си ресурси, за да заглушат гласа на истината със спиране на публикации, филми, книги и театрални постановки на другояче мислещите творци, а често и с уволненията им.

Демокрацията след 10.10.1989 г. само променя отчасти лицата на репресиращите, сменили твърде бързо демагогията си, и засилва хищническия характер на техните действия. Парадоксалното е, че мнозина от новите власти са преобладали стари, а борците за социална справедливост отново са поставени в унизителни и гибелни условия. Това не намалява тяхната сатира, а я увеличава. Книгата на Недялко Йорданов представя подробно ожесточеността на тази страшна битка, в която и той активно участва.

Нима не е могъл бургаският творец да си пише любовни стихотворения, да си пише пейзажна, а понякога и камерна философска лирика? Да си живее живота тихо и безметежно. Разбира се, че е могъл. И Ботев е могъл. И Гео е могъл. И Вапцаров. Но тогава Недялко Йорданов нямаше да бъде син на баща си. Нямаше да бъде потомък на Ботев, Гео и Вапцаров.

Смайващи са работоспособността и плодовитостта на Недялко Йорданов. Поне двайсетина години той се занимава между другото и с писане на мемоарите си. Двайсетина са и документалните му филми, толкова са документалните и публицистичните му книги, над трийсетина са пиесите му за възрастни и деца, четиресетина са стихосбирките му, сценарист е на два игрални филма, на либрето за оперетата „Хубавата Елена“, автор на мюзикъл, на два романа, режисьор на почти всичките си пиеси, на чужди пиеси, автор на музика и изпълнител на песни по свои стихотворения, някои от които са хитови, а се занимава и с телевизионна режисура, изявява се и като телевизионен водещ. Пиесите на Недялко Йорданов се играят в много от театрите на България с огромен успех.

Незабравими са спектаклите по стихове на Трендафил Акациев в изпълнението на Тодор Колев, а по-късно на Павел Попандов, който пък бе канен и в БНТ всяка събота от Александър Авджиев. Много време е необходимо на човек да се запознае с цялото творчество на Недялко Йорданов, а той от няколко години се вдъхнови да пише почти всеки ден по едно стихотворение и да го пуска във „Фейсбук“. За него може да се правят не само изследвания, но и дисертации, за да се обясни явлението Недялко Йорданов.

Интересното е, че книгите на Недялко Йорданов не се държат по книжарниците, а това се отнася и за дисковете с негови песни в собствени или чужди изпълнения. Търсенето им е заради талантливото боравене със слово и музика, в

които винаги има нещо иновативно като идея или форма. Бъдещите изследователи със сигурност ще открият влиянията върху него и от него върху други творци. Песните му са мелодични и лесно се помнят. Пят ги и известни групи и певци. А някои композитори пишат музика по негови стихотворения. Причината е не само в ярките идеи на поета, но и в музикалния ритъм на поезията му.

Неговата поезия е различима, разпознаваема. А това вече говори за собствен стил. Тя е достъпна, разбираема и незабравима. Рециталите с пълни и препълнени зали са доказателство за близост между творец и аудитория. Традиционните публицистични нюанси, характерни за българската поезия от Възраждането, от новото и най-новото време, не са недостатък, както смятат някои представители на модернизма, а са белег за гражданска зрялост и отговорност. Въпреки наличието на чисто любовни стихотворения, по-голямата си част от творбите на Недялко Йорданов определено се отнасят към гражданската лирика. Любовни стихове може да пише всяка ученичка или юноша, но гражданската поезия е изпитание за истинския творец. В това отношение Недялко Йорданов се е превърнал в учител на следващите поколения.

В мемоара на Недялко Йорданов любознателният читател се среща със знакови фигури (и много техни фотоси) от национална величина – поети, белетристи, драматурзи, актьори, режисьори, композитори, певци, художници, политици и за всеки от тях научава по нещо важно, интересно, а понякога и нелицеприятно. Да научиш тези неща за познати от медиите мъже и жени от първа ръка, е изключително вълнуващо. А също и поучително. В Софийския университет той другарува с бъдещи културтрегери като него. Любопитна е сърдечната дружба и взаимодействие на поета с Булат Окуджава.

Недялко Йорданов е свързан професионално с Бургас, където твори около 35 години. Там създава семейство, работи като драматург, режисьор и директор на театъра, общува с известни местни и приходящи актьори, режисьори, художници, писатели, основава и е главен редактор на солидни алманахи „Море“, който е литературно пристанище за местни, национални и някои неудобни за властта литературни творци.

Над 150 постановки на пиеси от Недялко Йорданов са преведени и поставени в чужбина – в Русия, Украйна, Беларус, Литва, Естония, Молдова, Грузия, Полша, Чехия, Словакия, Унгария, Румъния, Сърбия, Германия (ФРГ и ГДР), Франция, Белгия, Финландия, Япония.

Неизбежно е творец с дръзки пиеси да не стане обект на внимание от органите на Държавна сигурност. Недялко Йорданов разказва за перипетиите си с властите по време на социализма и по време на демокрацията, включително и с първите ръководители на страната. И едните, и другите перипетии са направо инфарктни. Може би тенисът и плуването, а също и релаксирането всяко лято в странджанското село Кирово, го съхраняват жив и здрав до сегашната възраст. Впечатляващ е неговият младежки дух и днес. А натискът върху него за отказване от сатирата в творчеството му е изключително стресиращ. Творецът не се поддава и с това се превръща в един от най-последователните защитници на демократизма в България.

Недялко Йорданов е отзивчив човек. Много пъти се доверява, помага и в повечето случаи получава и доверие, и помощ. Творческата му кариера е толкова впечатляваща, че чешката телевизия прави документален филм за него – той е един от дванайсетте поети в Европа като Жилбер Беко, Булат Окуджава и др., които пеят песни по свои стихове.

След като се убеждава, че БКП/БСП няма да се покае за грешките си, Недялко Йорданов се включва в политиката като един от ръководителите на АСО и подпомага социалдемократата д-р Петър Дертлиев. Самият поет няма амбиции да бъде депутат, отказвал е и други постове и се занимава главно с поезия, рецитали и театър. Политиката е загубено творческо време, но поне е опитал да помогне за реформирането на държавата ни. Причината е гневът от деформирания до израждане преход от социализъм към капитализъм. Преходът е свързан с невероятен грабеж и будните хора като Недялко Йорданов се опитват да спасят народа си. Не успяват, защото не познават бруталната и безогледна природа на старите и новоизлюпените професионални политици. Но и не мъчат, въпреки терора и заплахите дори за живота им.

Този отзив ще бъде непълен, ако се пропуснат наградите на твореца: „Златен Орфей“ за цялостно песенно творчество (1997); литературна награда „Дора Габе“ (1996); „Златен Пегас“ (2002); „Марко Семов“ (2007); „Иван Вазов“ (2007); „Невена Коканова“ (2010); „Димчо Дебелянов“ (2014); „Стоян Михайловски“ (2018); „Хр. Г. Данов“ (2018); носител на наградата „Золотая муза“ за многобройните му постановки в Русия (2004); носител на наградата „Златен век“ с огърлие на Министерството на културата (2015); носител на наградата „Златно перо“ (2020); орден „Св. св. Кирил и Методий“ първа степен (2005); орден „Стара планина“ първа степен (2010); почетен гражданин на Бургас (1998) и на Малко Търново (2015).

Мемоарите на Недялко Йорданов предизвикват интелектуалци като него да напишат спомени за трудните години не само на социализма, но и за мъчителния преход, който още не е завършил. Книгата на поета е документален разказ на бургаския творец в ролята на миналовед за мъжественото отстояване на истинските демократични принципи и борбата за социална справедливост. Запознаването с тези спомени неизбежно ще породи надежда и кураж в борбата за Доброто. А тя още продължава.

Земляци

Докато съм жив, ще свиря

Това са думи на Васил Иванов. Едва ли има ломчанин, който да не го познава, защото близо 50 години той не е слизал от сцената и е част от културния живот на крайдунавския град. Артистичните му изяви винаги са трогали възкителната ломска публика и ценителите на музикалното изкуство не само в Северозападна България. Обикновено аплодисментите за него са продължителни и емоционални.

В началото на своята кариера Васил Иванов е преподавател по музика, а днес вече повече от 25 години е корепетитор на формацията за стари градски песни „Екатерина Ванкова“ към читалище „Постоянство 1856“ в родния град. Също така акомпанира на акордеон изпълненията на формациите за руски романи „Смуглянка“ от местното СУ „Димитър Маринов“, „Берозка“ за руски и цигански романи в сседното село Расово и на местните фолклорни танцови състави. Васил аранжира, изпълнява соолово обичани стари градски шлагери, композира с професионализъм. Има свои авторски песни – като една от тях „Нежна и мила девойка“ получава награда през 2008 г. на Фестивала за стари градски песни „Златен кестен“ в Петрич. В южния град наричат нашия съгражданин „император на акордеона“, а съпругата му „жрица на цигулката“. Друга негова композиция „Нощ над Лом“ по текст на ломския поет Рафаил Димитров също печели награда за творба на най-възрастен автор.

Васко е и добър приятел, интересен събеседник, цяла енциклопедия по музика.

Навсякъде и неизменно той е със своя акордеон. С удоволствие и професионализъм изпълнява както класика, така народни песни и хора. С него е още от ученическите години. Естествено, че след уроците играе футбол с другите момчета, но знае, че трябва да свири и много да се учи. Не му тежат дългите часове над нотните листове, стотиците упражнения, с отворена душа приема съветите на своите учители по музика и първите си музикални педагози. И днес е признателен на маестро Йордан Алексиев. Това е човекът, който го е направил акордеонист, и на когото дължи много за своя успешен път като инструменталист.

Васил Иванов завършва Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство в Пловдив през далечната 1978 г. със специалност „Музикална педагогика“. Тук учи контрабас.

Ломчани обичат и уважават своя талантлив съгражданин. За него са не само продължителните аплаузи по време на концерти, но и наградата през 2019 г. на името на д-р Хернани Цибрански, която Общественият съвет на дарителите към Община Лом връчва всяка година на изявения в областта на изкуството и културата ломски творци.

Васил Иванов е член на Съюза на слепите в България. Това, че е незрящ, не го прави различен от колеги, приятели и познати. Напротив, спечелил е тяхното уважение с трудолюбието си, с чувството си за хумор и най-вече със своя борбен дух и непримиримост. Споделя, че чувства липсата на зрение като минус дотолкова, доколкото му се налага да запаметява музиката, тъй като няма възможност за записва чутото под формата на нотен текст. С присъщото си благородство музикантът е приел съдбата си и твърди, че за успех в изкуството не е нужна идеална физика, а душа и съвършенство. А той ги притежава в изобилие и двете. Пример за него е и героят на Екзюпери, според който най-красивите неща са невидими за очите. „Онова, което виждам с душата си, звучи в моята музика“ – казва музикантът

За себе си още отбелязва, че винаги безпогрешно усеща дали човек е позитивно настроен и добронамерен.

Неизплатото и неизсвиреното от акордеониста остава негова мечта. А тя е да направи оперета с фолклорна и шлагерна музика. Вярваме, че ще осъществи това свое желание, защото музикантът знае и е убеден в едно: „Докато съм жив, ще свиря и ви съветвам от много вино да не се опивате, а с много песни и една любов.“

Безспорно, да свири на любимия си акордеон, е божия дарба за Васил Иванов. Музиката е негово щастливо призвание и съдба, на която той обещава никога да не изневери, за да ни радва със своите виртуозни изпълнения, да не ни оставя равнодушни към тях и така да ни прави по-добри.

Георги ПЕТРОВ, Лом

Съветници от Монтана даряват националния флаг, за да бъде издигнат високо на входа на града

Общо 28 общински съветници се включиха с лични дарения в подкрепа на инициативата да бъде издигнат българският трибагреник на източния вход на Монтана.

Триколюрът ще бъде с размери 5 на 3 метра и ще бъде поставен на 15-метров пилон в зелената площ на кръговото движение. В акцията се включиха съветници, представители на четири групи – на СДС (ГЕРБ, БНД, ВМРО-БНД и ЗНС), на НДСВ (ДПС, „Български гласъ“), на БСП „За България“ и на земеделски съюз „Ал. Стамболийски“.

Събраните средства са 2800 лева, съобщи Стоян Стоянов от местната коалиция на СДС. Заедно с него на пресконференцията за събитието участваха кметът Златко Живков, председателят на Общинския съвет Иво Иванов и съветниците Иван Петров, Пламен Петков, Стефка Александрова, Теодора Любенова, Росица Благоева, Любомир Иванов и Николай Димитров.

„Благодаря Ви за дарението, което правите на общината, това е достоен пример“, заяви кметът Златко Живков. Той уточни, че за зелената площ на кръговото движение на входа на Монтана ще има цялостен проект, с който ще се промени

изцяло пространството и то ще стане по-красиво и гостоприемно.

„Това не е първият път, в който отделяме собствени средства за определена кауза“, заяви Пламен Петков от НДСВ (ДПС, „Български гласъ“).

„Искаме да покажем, че нашата работа не е свързана само с предложения за разходи от бюджета на общината, а можем и сами да финансираме определени дейности, за които имаме общо съгласие“, заяви Стефка Александрова от БСП „За България“.

Съветниците ще дарят лични средства и за наградния фонд на великденския мотокрос в берковското село Мездрей, съобщи общинският съветник Иван Петров СДС (ГЕРБ, БНД, ВМРО-БНД и ЗНС).

Иво Иванов покани всички присъстващи и на друга изява, организирана под патронажа на Общинския съвет. На 8 април от 11,30 часа във фойето на Младежкия дом в Монтана да бъдат наградени победителите от детския конкурс за илюстрация на ромска приказка, посветен на Международен ден на ромите.

Бяла Слатина

Росица Стойкова представи своето „Светоусещане“

Бистра вода от ручея да пиеш – така бих нарекла творческата среща с Росица Стойкова в рубриката ни „Автограф за Вас“

В деня на Благовещение сме се събрали приятели за премиерата на поетичната ѝ книга „Светоусещане“. Тук са и Марио Беров – художник на корицата и Красимир Беров – изработил нейното страниране и предпечат, нейни бивши ученици и колеги...

Росица Стойкова е един от многото български учители, преподавател по литература. Няма самочувствие на поет, но думите ѝ те хващат за гърлото и не те пускат, докато не проумееш, че от очите ти се стичат сълзи.

Така е и тази вечер – в читалището. Притихнали сме всички, слушайки и попивайки нейните благи думи, мъдрост, нейния свят, пълен с много истини, нежни трепети, мечти и надежди... „Чувствам се като в час по литература в клас, страховтна атмосфера се създаваше“ – каза Галя, бивша нейна ученичка, а Даниела допълни: „Винаги сме я слушали захласнато и сме попивали словото ѝ“.

Валентина БОБОЙЧЕВА

Какво по-голямо признание и уважение, по-нежна обич и привързаност би могъл да иска човек, дори и да не нарича себе си поет.

„Тази книга би трябвало всеки да я притежава на нощното си шкафче и да чете от нея преди сън. Това е като малка Библия – книга за малки и големи, книга, която ни учи и показва много, но не с назидателния пръст, а го прави нежно, с обич.“ – сподели друга госпожа.

А Росица говори, чете, усмихва се, и пак чете и ни потапя в нейния свят. Прави го леко и нежно – като ласка от птица, слънчева милувка или капчица роса. И ние се потопяваме в богатата ѝ вселена и...пием бистра вода от ручея. Благодарим ти, скъпа Роси!

„Любов е ключовата дума в мене – прозрях коя съм и узнах защо съм. През цялото оставащо ми време на всеки капчица любов да нося.

Благодаря за моя дар небесен – да бъда пратеник на таз Вселена! Звучи в душата ми неземна песен – щастлива съм и съм благословена!“

Казва тя и го доказва всеки ден, във всеки момент. И сега отново получихме поредния урок – по човечност и съпричастност. Росица Стойкова дарява цялата сума /220 лева/ от продадените ѝ книги за благотворителната кауза в подкрепа на нейната колега и част от камерния хор към читалището Дияна Димитрова!

Скъпа Росица, Бог да те пази и вдъхва надежда, воля и сили! Нека ти изпрати много бодри и жизнерадостни дни! Бъди щастлива и благословена!

Д-р Даниела Стоянова

общопрактикуващ лекар, специалист по обща медицина

Всеки работен ден от 8,00 до 13,00 часа

Набира пациенти

Тел. за контакти: 096 389 346 „АПОЛОН-21“ ООД.

Монтана ул. „Цар Борис III“ № 11 Поликлиника, кабинет 106

ПРАВОСЛАВЕН КАЛЕНДАР

11 ч Св. свщмчк Антипа, еп. Пергамски

12 п Преп. Василий Изповедник, еп. Парийски

13 с Св. свщмчк Артемон, презв. Лаодикийски

14 н 4 Неделя на Великия пост – Преп. Йоан Лествичник. Св. Мартин, папа Римски (Вас. лит.)

15 п Св. апли Аристарх, Пуд и Трофим

16 в Св. мчци Агапия, Ирина и Хиония

17 с Мчк. Симеон Персидски (Презд. лит.) (Вечерта Малко по-вечерие с целия канон на св. Андрей Критски)

Фермерски пазар със стоки без надценка в Монтана

Масло от бял трън, шафран, местни и млечни продукти предлагат производители на фермерския пазар в Монтана.

Производители от областта и цяла България участваха на традиционния фермерски пазар в Монтана. На 30 шатри те изложиха продукти без търговска надценка.

Жителите и гостите на града можеха да си закупят масло от бял трън, зеленчукови разядки, шафран и още много други продукти.

На щандовете се предлагат различни видове брашно, направено по стари технологии, хляб, козунаци, млечни и местни продукти, мед, халва, тахан, ядки, сладкиши, сироп от арония, сокове, безалкохолни напитки, мехлеми тинктури, цветя.

Фермерският пазар бе разположен на алеята на площад "Жеравица" пред Младежкия дом.

Организаторите от общината са избрали понеделник, тъй като е пазарен ден за Монтана.

Трудности с доставката на пратки в Израел

Израелски пощи уведомяват, че все още не доставят поща до определени райони, които остават засегнати от конфликта и чието население е изселено на алтернативни места.

Когато е възможно, Israel Post препраща пощата до алтернативните адреси, но има забавяне в доставките.

В случаите, когато жителите са били преместени в други населени места, пощата се препраща само до онези получатели, които лично са уведомили Israel Post за своя нов адрес. Останалата поща подлежи на връщане на подателя.

На сайта на дружеството е посочен списък, изпратен от Израелски пощи, на засегнатите населени места със съответните им пощенски кодове. В приложена таблица е указано и дали пощата се прехвърля колективно на новото местоположение.

Следващият брой на в. "Слово плюс" ще излезе на 25 април.

САЩ въоръжават „Израел“, но „нямат нищо общо“ с бомбардирането на хуманитарни работници и консулство в Сирия

Съединените щати стигат до нови граници на безочиюто, твърдейки, че нямат нищо общо с бомбардировката на консулството на Иран в Сирия, въпреки че доставят на Израел оръжията, които той използва за извършване на подобни атаки. Съединените щати смело заявиха във вторник, че не са замесени в израелската бомбардировка на иранското консулство в Сирия, въпреки че доставят на израелския режим оръжията, необходими за извършване на подобни атаки. "Нямаме нищо общо с удара в Дамаск. Не сме замесени по никакъв начин", каза говорителят на Съвета за национална сигурност Джон Кирби на пресконференция. Кирби отхвърли като "глупости" коментарите на външния министър на Иран, че Съединените щати, основният поддръжник на израелската окупация и доставчик на въоръжение, носят отговорност за атаката, която нарушава суверенитета на две държави. Опитвайки се да оправдае израелците за друго престъпление, Кирби твърди, че в момента няма доказателства, които да предполагат, че ударът на израелските сили срещу хуманитарните работници на Световната централна кухня (WCK) е бил умишлен, въпреки че екипът е бил ударен 3 последователни пъти, докато са се опитвали да избягат от израелската бомбардировка. „Вашият въпрос предполага, че това е бил умишлен удар, че те (израелските сили) са знаели точно какво удрят, че са удряли хуманитарни работници и са го направили умишлено, и няма доказателства за това,“ каза Кирби по време на пресконференцията в Белия дом. Израелската медия „Харец“ съобщи, позовавайки се на израелски източници по сигурността, че след като е оцелял при първия удар и се е опитал да потърси убежище във втора кола, хуманитарният екип накрая се е преместил в трета кола и в крайна сметка е бил довършен от израелските сили там. „Според източниците, запознати с подробностите за инцидента, оперативната

зала, отговаряща за осигуряването на маршрута, била идентифицирала въоръжено лице в камиона и е заподозряла, че това е терорист“, съобщи израелският вестник. „Вашингтон пост“ съобщи в петък, че Съединените щати са одобрили бомби и изстребители на стойност милиарди долари за Израел. Цитирани са служители на Пентагона и Държавния департамент, които разкриха, че новият военен пакет помощи на САЩ за Израел се състои от 1800 единици 2000-фунтови бомби МК-84, 500 броя 500-фунтовите бомби МК-82 и 25 изстребителя F-35. По-

следните са част от предварително одобрен пакет оръжия и това бележи третата партида от 25 реактивни самолета, увеличавайки броя F-35 за Израел до 75 самолета. Коментирайки продължаващата помощ за Израел, служител на Белия дом каза, че поставяне на условия за военната помощ не е политика на Съединените щати, пише „Вашингтон пост“. Вероятно си струва да се отбележи, че според законите на САЩ, ако някой предаде пистолет на престъпник и след това този престъпник извърши престъпление със споменатото оръжие, първото лице ще бъде отговорно за действията на престъпника. Командирът на Корпуса на гвардейците на иранската ислямска революция в Ливан и Сирия, бригаден генерал Мохамед Реза Захеи, беше убит при израелска атака, насочена към иранското консулство в Сирия в квартал Ал Мазех, Дамаск, в понеделник следобед, съобщиха сирийски и ирански държавни медии. Иранската държавна телевизия потвърди, че ударът е бил срещу сградата на иранското консулство и резиденцията на иранския посланик в Дамаск.

Превод от „Ал Маядин“ М. Войводова

Монтана

Млади пианисти от ОШИ отново на първите места в наши и международни конкурси

Талантливите Рая Белчева, Сияна Буркхард, Мадлен Калафатова и Яница Илиянова от класа по пиано на Нина Петрова към ОШИ „Добри Христов“ – Монтана при НЧ „Разум 1883“ по-жънаха поредните си успехи на национални и международни конкурси за инструменталисти.

В 13-о издание на Международния конкурс за пианисти-непрофесионалисти „Vivapiano“ Рая Белчева и Сияна Буркхард се отличиха с брилянтните си умения на клавирия инструмент и се класираха на вторите места, съответно във втора и трета възрастова група. Конкурсът се проведе на 6 и 7 април 2024 г. в залите на Националното музикално училище „Любомир Пипков“ в София. Заради пленяващото си изпълнение Сияна получи и специална поканата за участие в Гала концерта на конкурса от Сингапур.

На тазгодишното онлайн издание на испанския международен музикален фестивал с конкурсен характер „Musicalada Fest“ с първа награда бе отличена талантливата млада монтанчанка Мадлен Калафатова, а Рая Белчева се сдоби с диплом за второ място.

Пролетният фестивал за млади музиканти „Over the Rainbow“, който се провежда в Лондон, също донесе успех на Рая Белчева. За участието си в него тя получи сертификат за най-креативно изпълнение в трета възрастова група.

Мадлен Калафатова и Яница Илиянова пък разгърнаха таланта си на Националния конкурс за певци и авторска музика E-Fest, който се проведе онлайн за шести пореден път. В тазгодишното издание на форума Мадлен спечели първа награда, а Яница се сдоби с бронзово отличие.

Обучение на тема

„Отвъд етикета“ се проведе в Детска градина „Слънчице“ - гр. Мездра

Социален тренинг на тема „Отвъд етикета“ се проведе в Детска градина „Слънчице“ - гр. Мездра. Организатор на обучението беше педагогическият екип на детското заведение, съвместно с Регионално управление на образованието -

Враца, представители на което бяха Ивка Гиздина - старши експерт по приобщаващо образование и Таня Борисова - старши експерт по предучилищно образование.

Целта на тренинга беше създаване на работещ екип между детската градина и семейството за подкрепа на социално-емоционалното развитие на децата за споделена отговорност, толерантност и изграждане на взаимно доверие. Основните аспекти, дискутирани по време на обучението, бяха подпомагане на родителите за осъзнаване на позитивното възпитание, балансът между любовта и контрола и уменията за преетикетиране на поведението на деца и възрастни.

Водещ на обучението беше Полина Николова - психолог в ДГ „Слънчице“, която представи работещи стратегии за социално-психологическа подкрепа на семействата. В дискусиата се включиха активно родители чрез интерактивните форми въображаемо интервю, отражение и групово решаване на казуси. Изненадващо беше включването на децата с емоционално видео с отговори на въпроси от интервюто. За финал всички приготвиха специална рецепта за щастие с основни съставки: любов, доброта, търпение, прошка.

Гости на социалния трекинг бяха Елена Нанова - началник на отдел „Образование, социални дейности и здравеопазване“ и Илияна Александрова - мл. експерт „Образование и социални дейности“ в Община Мездра и Атанаска Христова - дългогодишен директор на ДГ „Слънчице“.

Калина АРСЕНОВА,
директор на ДГ „Слънчице“ - гр. Мездра

Слово

e-mail: slovoplyus@abv.bg,
slovoplus@yahoo.com

Издател: ИК „Слово плюс“

Монтана, бул. „Пейо Яворов“ 1, БЦ „Огоста“, ет.4, офис 401

Параскева Маркова
Главен редактор
тел.: 0876 307 732

Милка Костадинова
Първи зам. главен редактор
тел.: 0888 530 931

Зам. главни редактори:

Цветана Костова
Каролина Краева
Ненчо Славчев

Гая Савестакиева
Отговорен секретар

Екип Монтана
3400, п.к. 133,
ул. „Пейо Яворов“ 1
БЦ „Огоста“, ет.4
офис 401

Екип София
тел.: 0887 901 058
0888 530 931

Екип Враца
ул. „Цв. Кръстениякова“
№13
ОКС, 3000, п.к. 143,
тел.: 0877 185 669

Екип Видин
тел.: 0889 399 349
0885 708 703

Вестник „Слово плюс“
се разпространява
чрез

Издателска кооперация „Слово плюс“
членува в Кооперативен съюз - Враца

Печатница
„БГ Принт“ Враца

Руската култура бе за мен като Библията

При Симеон Радев

Симеон Радев

В един от хубавите априлски дни на 1953 г. се разхождахме с дядо Трифон Кунев в Парка на свободата (днес Борисова градина). Някъде близо до езерото с лилиите моят спътник просто се затича към задаващата се срещу нас възрастна двойка - очилат мъж, среден на ръст, и хваналата го под ръка миловидна дама. Двамата мъже се хвърлиха един към друг в прегръдка и дълго се тупаха взаимно по раменете. Мъжът и жената се оказаха Симеон Радев и съпругата му. Трифон Кунев и Симеон Радев бяха редактирали заедно през първото де-

сетилетие на XX век вестниците "Вечерна поща" и "Воля", издавания на Национал-либералната партия - стамболовисти. След Балканската, Междусъюзническата и Първата световна война, в които и двамата участват, Трифон Кунев напуска партията на Ст. Стамболов. Сближава се с Ал. Стамболийски и става активен деец на БЗНС. Разделили се идейно със Симеон Радев, те запазват през всичките изминали след това години непомрачено от политиката и интригите сърдечното си приятелство.

При тази среща и двамата имаха да споделят много неща. Когато се сбогувахме, Симеон Радев ме потупа по рамото и каза, че би се радвал и друг път да се срещне с млад човек, решил да работи на попрището на словото...

Подкрепен от БАН и лично от академик Тодор Павлов, през 1965 година Симеон Радев издаде книгата "Погледи върху литературата и изкуството". Тя предизвика истински фурор в средите на културната ни общественост и разведри атмосферата около нейния автор. Авторът на "Строителите на съвременна България", макар и болен от рак, работеше активно върху бъдещи мемоарни книги. Не бе от тези, които обичаха да дават интервюта, но се съгласи да ни приеме с Владимир Свинтила, талантлив преводач и публицист, който по това време работеше във в. "Народна култура". Искахме да говорим със Симеон Радев за руската литература, опирайки се на любопитни факти, загатнати в новата му книга.

Симеон Радев ни посрещна във видимо добро настроение. Покани ни да седнем, взе от писмената си маса една разтворена книга и каза:

- На френски език е, заглавието ѝ е "Руският роман". Авторът е Ежен Мелкиор Вогюе, френски писател и литературен историк. Роден е в Ница на 24 февруари 1848 г., а умира в Париж на 24 март 1910 година. Бил е член на Френската академия, и веднага ще поясня, че "Руският роман" на Вогюе проправи пътя на руската литература в Западна Европа. Краят на миналия XIX и началото на XX век в Европа има две големи влияния - скандинавското на Ибсен, Стриндберг, Хамсун и руското на Достоевски, Толстой, Тургенев. Тези две влияния са еднакво съществени, но известна преднина трябва да бъде дадена на русите, които влияеха по-силно от скандинавците в областта на етиката. Всъщност, като си помисля, Европа нямаше друга съвременна морална философия, освен руската. Европейските писатели не си поставяха въпроса как трябва да се живее, те просто рисуваха живота.

В това отношение на русите трябва да се признае ролята за моралното мислене на века.

Що се отнася до Вогюе и до неговия роман, той не само пръв оцени водещата позиция на русите извън страната им, но и възможността да оценят своето собствено достойнство - благородната атмосфера на собствения си дом. Живял около седем-осем години в Русия, бил е секретар на френското посолство, Вогюе научава до съвършенство руски език и изучава основно руската литература. Той е автор също на дневник със спомени от пребиваването си в Русия, на "Три драми от руската история" ("Царевич Алексей", "Мазела", "Възкачването на Павел I на престола", на сборника с разкази "Руски сърца"). С изключение на "Руският роман" останалите книги нямат особени художествени качества. Чел съм Жид и Сюарес, това, което те са казали, не се отличава съществено от Вогюе. Искам да подчертая, че именно чрез Вогюе руската литература се възприе като световна. Оттам насетне започнаха да обръщат внимание на това чудо, което е руският роман. Защото руският роман не е само изкуство, а и философия.

В него са от значение мирогледните проблеми. И не само у Толстой или у Достоевски. На мен дори по-силно впечатление ми прави мирогледността у Тургенев, която е, както се казва, прогресистка. Тургенев много хубаво предава живота на идеите и на идеалите в руското общество, в частния живот, в отделните хора. Той ни показва може би най-добре значението на идеите, на мирогледа в живота на руското общество. Инсаров, който е българин, бих казал, че живее и със самотречеността на русина, готов винаги да жертва живота си за щастието и за благо на всички. Това естествено го има и у нашето Възраждане, но е в по-друга форма. Русинът е поинтелектуален. Но за това у него могат да станат много повече обобщения. Русите бяха много склонни да обобщават. Повече от всички. И това вероятно под влияние на собствените си писатели...

Иван ВЪЛОВ

- Много ли цените руската литература?

- Колкото Библията и гръцките трагичи. Смятам за вярно твърдението, че Достоевски е най-големият психолог след Есхил. А у Толстой намирам, не знам защо, някаква прилика с Тукидид. Примерно в обективния драматизъм, с който се рисуват сраженията. Картините на боеве у него извикват у мен представи за великолепно глави, посветени на войната в Сицилия. Мисля, че е по-голяма близостта между Толстой и Тукидид, отколкото между Толстой и Омир. Обществото е рисувано със същата обективност.

- Казахте нещо особено интересно, че Вогюе е предизвикал някакъв поврат в оценката на руския роман в самата Русия. По отношение на какво и за кого е този поврат? На Белински и на Писарев?

- Такова нещо не може да се твърди. Руските критици, знаменитата четворка: Белински, Чернишевски, Писарев, Добролюбов, бяха изчели с най-голямо внимание руските писатели. И те бяха отбелязали всичко философично, което съществува у тях. И така бе създадена самата руска философия. Но те бяха направили това с оглед на самия руски живот. След Вогюе русите откриха световното значение на своите писатели. Тогава те откриха, че казаното за Русия от руските романисти в една или друга степен важи и за цял свят. Това бе и една изненада за руската общественост. Това ставаше и в моята младост. И аз следях тези процеси. В Европа от началото на века се опиваха от Ана Каренина и спореха кой е по-големият психолог: Анри Бейл, Стендал или Толстой. И даваха предимство на русина. Ще допълня и това, че вниманието спрямо Русия покачваше цената и на всички славянски народи. И на българите. Заради русите бяхме приемани и ние. Чрез тях имяхме, така да се каже, представителност. И на Запад ние естествено дружахме с руснаци.

- Вие например сте имали приятелство с Плеханов, а малко сте говорили за това.

- В някои мои мемоари го описвам. Той бе истински руснак. С бяла кожа и светли очи. Говореше на съвършен френски. Беше благ като светец. Но можеше да бъде и гневен. У него бяха дълбоко залегнали идеите за право и правос ред. И той смяташе, че това са първите проблеми на социалната революция - създаването на свое хуманно право. Той ми възложи да разработя този проблем аз. По негова поръка написах студията "Право и социализъм". Това е и първата ми книга. Плеханов я хареса, но не намери време да я издаде. Сега е нейде в неговите архиви.

- Бихте ли казали нещо повече за тази книга?

- Тя почива на едно съчетание на римско право с икономическото учение на Маркс. Днес едва ли бих се подписал под нея. Минали са повече от петдесет години. И естествено аз имам само бегли спомени за този си труд. Той беше написан на френски език. В духа на идеите и речника на Втория интернационал. Вероятно със същата наивност. Плеханов, както историята показва, не бе никакъв политик. Сега мисля, че той всъщност бе един от руските морални философи, разсъждаващ върху отношението личност и народ. Той отрече личността изцяло, но бе безпомощен да схване и народа като цяло. И той твърде разумно отстъпи пред Ленин. Обичах у него човека. Като философ и политик той имаше много слабости. И ги показва сам...

- Кой от руските писатели цените най-високо?

- Херцен! Не само защото е влиял върху нашия Ботев - прозата на Ботев стилистично произхожда от тази на Херцен. Когато човек чете Ботев, чувства, че сам той е бил Херцена. Обичам Херцен не защото е "западняк", а преди всичко защото е русин. Аз и до ден днешен недоумявам, че не виждат богатството от типове и характери в "Минало и мисли". Там има едновременно всички типове, които сме свикнали да свързваме с Толстой или с Достоевски. Вземете неговия "вуйчо" - та това е същински старият Карамазов. Като него лицемер и фанфарон. Но по трагичен начин. У Херцен аз откривам и целия Тургенев. Естествено, епохата е същата. И Херцен вероятно е бил под влиянието на един или друг. Все пак той рисува реални, съществуващи лица. Той е документален. Но тези лица са така сходни с героите от руския роман. Скъръб, че моята слепота ми пречи да препрочитам русите. Аз нямам пари да плащам на частен секретар, който да знае добре езика и да ми чете в оригинал руските автори. Това засилва моята самота.

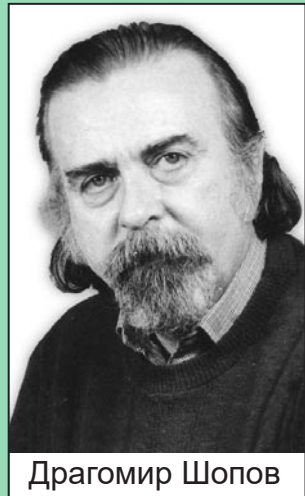
- Може ли да се счита, че вие живеете още с ентузиазма на руската култура?

- Абсолютно! Това бе ентузиазмът на епохата ми. Докато Кирил Христов бе жив, имаше с кого да си поговорим за русите. Той великолепно, непогрешимо знаеше не само тяхната поезия, но и част от тяхната проза наизуст. Той идваше, сядаше тук и ние говорехме за "Повестите на Белкин" или за "Пикова дама". Каква красота! Какво проникновение! Какво трепетно отношение към живота! Очевидно е, че в тези си качества Пушкин никога няма да бъде достигнат. Всички казват "Пушкиновата поезия". Но аз казвам: "А Пушкиновата проза?" Достоевски само казва, че е излязъл заедно с другите от шинела на Гогол. Но "Пикова дама" според мен му е влияла повече от целия Гогол. Смятаха русите за "визионери" и затова ги обичаха. Аз ги обичах за техния реализъм от психологическо естество, който прилича на Флоберовия. И освен това те бяха и си остават образцови стилисти. Особено Тургенев.

- Може ли да се каже, че русите са Ви влияли еднакво с французите?

- Абсолютно и дори повече. Особено Херцен. От французите аз учих стилистика. От русите, мисля, имам склонността да се вълнувам. Руската литература ми е светила през целия ми живот. Добролюбов, Писарев, Херцен бяха и си остават за мен слънца...

Антология „Слово плюс“

Драгомир Шопов

Драгомир ШОПОВ

ТРЪПКА

Змия просъска между сухите треви. Дали бе мъдростта в противно тяло или пък образ на смъртта, живялг съвсем до нас. преди сама да се яви?

Не стори нищо. Скри се, както бе дошла. Но в мене мисъл тягостна заседна: змията можеше да е последна за теб, човско, ако беше малко зла.

Навярно е разбрала, че не си успял да свършиш всичко. Дала ти е време да стегнеш къщата, да купиш семе, ракия да свариш, да вкусиш хлебец бял.

Не се помайвай ти, не се бави. Змията, щеш не щеш. ще се яви.

СОНЕТ ЗА СЕБЕ СИ

Какво ще ми отнемеш, ден,
какво ще ми дадеш?
Вървах през тебе дълго - не постигнах нищо.
Загасна даже мъничкото ми огнище
и бавно се стопява вече мойта тънка свещ.

Но продължавам да съм тук.
Отключена врата.
Отворени прозорци... Нищичко не крия.
Със самотата чупя хляб и вино пия
и моята звезда самотно свети във нощта.

Какво очаквам в разпилените си часове?
Не е ли ощерано или пък е късно?
Във мен умира нещо, ала и възкръсва.
Населен съм със живи и със мъртви гласове.

Подобно на Христос разпнатият живея.
Щом той не е успял, как аз ще оцелея?

ТОВА СЪМ

Навярно много дълго съм вървял.
Не знам от колко века съм на път.
Пропадах, ставах, връщах се, разбрал
какво е Рождество, какво е смърт.

Душата си ранявах аз, дарен
с наградата да бъде дълго жив.
Успях от своята нощ да сторя ден,
макар не винаги да бе щастлив.

Пленен от думи за добро и чест
намирах себе си във своя стих.
Благодаря на Бога, чедо днес
на подлостта и злото не простих.

Като наивник ли живея - не, не знам
Родя ли се сега, такъв ще се създам.

СРЕДНОЩ

Припламват светлини, небето свети,
а моята каруца пълна с мрак
проскърцва покрай селския ми праг.
Какво ли иска тя да ме подсети?

Навярно портата си да отключи
и мрака разтоварил, уморен,
да видя как си тръгва тоя ден,
а моят труд със него не приключва.

Аз имам още дълго да говоря
с дървото, с кладенеца, с вечерта...
Сега ме чакат толкова неща,
от друг незабелязани на двора.

Не може никой тях да ми отнеме.
И само време ми е нужно, време.